Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzyńskiego we Wrześni — Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzyński we Wrześni — Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: na miesiąc kwiecień 1924 r. na poczcie: 2008000,— mk. w ekspedycji: 1800000,— mk. — Ogłoszenia: za miejsce jedno-łam. jeden milim. w wyż 3 grosze p. przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 10 dzień przed ukazaniem się numeru - Telef. № 389

Rok VI | Września, wtorek, dnia 8 kwietnia 1924 r. | № 43

W roku bieżąc. ma stanąć we Wrześni pomnik

poświęcony pamięci poległych i z ran zmarłych powstańców powstania Wielkopolskiego oraz Ochotników Legji Ochotniczej Wrzesińskiej. Na ścianach pomnika mają być wyryte nazwiska wszystkich bohaterów z powiatu wrzesińskiego, którzy podczas oswobodzenia Wielkopolski (do dnia 1 kwietnia 1919 r.) oraz tych, którzy służąc w Legji Wrzesińskiej podczas nawały bolszewickiej w 1920 r. na polu bitwy polegli, lub z odniesionych ran umarli.

Celem ustalenia spisu tych rodaków odnosimy się do rodzin poległych, pp. Komisarzy, sołtysów oraz do urzędów policyjnych o łaskawe, jak najspieszniejsze dostarczenie nazwisk wyżej wymienionych ofiar wojny z podaniem: imienia, wieku, miejsce pobytu, z którego wyruszył, w jakim oddziale służył, gdzie poległ lub umarł z odniesionych ran, adres rodziców, żony lub najbliższych krewnych.

Rownież byłych Ochotników Legji Ochotniczej Wrzesińskiej upraszamy o podanie swego adresu.

O zgłoszenia najpóźniej do 1 maja br. do niżej podpisanego prosi

M. Milczyński Przew. Komitetu L. O. W.
Września, Zamkowa 39 I.

Złoty polski równa się 1.800.000 marekp.

Warszawa, 4. 4. Na dzisiejszem posiedzeniu Rady Finansowej, min. Grabski, reasumując dotychczasowe obrady nad reformą finansową, stwierdził, że przeważająca liczba mówców podziela zdanie rządu, aby dążyć szybkiemi krokami do całkowitego wycofania marek i rozpocząć wycofywanie od większych odcinków, mniejszym zaś nadać charakter bilonu. Również większość mówców była za utrzymaniem konwencji w stosunku 1 złp. równa się 1 800 000 mkp.

Następnie przemawiał prezes Banku Polskiego, p. Karpiński, komunikując, że w oddziale głównym P. K. K. P. subskrybowano 354 000 akcyj, w oddziałach prowincjonalnych bez Łodzi 324 000, na Łódź przypada 60 000. Do tego dochodzi 100 tys. akcyj przyznanych na warunkach ulgowych urzędnikom i wojskowym oraz 100 tys. akcyj, subskrybowanych przez przemysł górnośląski. Wobec tego subskrypcja prywatna pokryła prawie 100 procent kapitału zakładowego.

Warszawa, 4.4. Liczba akcjonarjuszów Banku Polskiego dosięgnie prawdopodobnie 30 tysięcy.

KRONIKA

Września, dnia 7-go kwietnia 1924.

* **Miljonówka.** W sobotniem ciągnięciu 4 proc. państwowej pożyczki premjowej wygrał 1 164 118 nr.

* **Car Paweł I.** W środę 9-go bm. odegra kompletny zespół teatru miejskiego z Bydgoszczy dramat historyczny Dymitra Mereżkowskiego „Car Paweł I" na sali p. Knechtla. Bilety są jeszcze w księgarni A. Prądzyńskiego do nabycia.

* **Egzamin końcowy w Szkole Rolniczej.** W sobotę, dnia 29 marca odbył się w Szkole Rolniczej we Wrześni egzamin końcowy kursu zimowego. Publiczny ten egzamin odbył się w odpowiednio udekorowanej ubikacji tegoż zakładu przy udziale całego tam uczącego zespołu nauczycielskiego. Jako goście wzgl. przedstawiciele władz brali udział w egzaminie delegat Ministerstwa Rolnictwa p. Pomianowski z Warszawy, wizytator Szkół Rolniczych z Warszawy wraz z drugim delegatem, Naczelnik Wydziału Szkolnictwa Wielkopolskiej Izby Rolniczej p. Dr. Szumowski, p. Kurator Szkoły Rolniczej b. Starosta Czapski, p. wicepatron Kółek Rolniczych Lutomski, p. aptekarz Konieczny jako przedstawiciel miasta, oprócz tego większa liczba rodziców względnie krewnych uczniów. Egzamin rozpoczął się odpowiedniem przemówieniem i przywitaniem gości przez p. dyrektora Fedyka. Następnie egzaminowali kursistów: pp. Fedyk, Kraśnicki, p. Kraśnicka, p. sędzia dr. Mercik i to na kursie niższym z botaniki, uprawy roli, anatomji i fizjologji zwierząt, historji Polski; na kursie wyższym zaś z chemji, nawożenia, hodowli zwierząt, weterynarji, prawoznawstwa i literatury polsk. Całość egzaminu zrobiła na uczestnikach bardzo dodatnie wrażenie i przekonano się ogólnie, że postępy w naukach były bardzo poważne, dzięki sumiennej pracy profesorów i pilności uczniów. Kursiści odpowiadali poprawnym językiem, jasno i pewno, okazywali wiele nabytych wiadomości naukowych, tak że zaproszeni goście przekonali się dostatecznie z jak wielką korzyścią połączone jest uczęszczanie do szkoły rolniczej przez synów włościańskich. Wśród uroczystego programu egzaminu wygłosili wykłady uczniowie: p. Jan Kowalski: „Bakterje, ich warunki życia i działalność w roli", p. Edward Głuch, „Hodowla bydła". Obydwa te wykłady były bardzo starannie opracowane, wygłoszone z wielką swadą i pewnością, tak, że dwa te numery programu egzaminu ogólnie nadzwyczaj się podobały. Jako gość wyrażam życzenie, aby prelegenci wykłady te w różnych kółkach rólniczych wygłosili. Egzamin urozmaicili jeszcze kursiści ładną wspólną deklamacją i śpiewem chórowym. Przy zakończeniu przemówili do kursistów w duchu społecznym i narodowym p. delegat Ministerstwa Pomianowski, p. dr. Szumowski, b. starosta Czapski jako Kurator, napominając uczniów, aby uzyskane wiadomości na podniesienie rolnictwa polskiego, i kierowali się na dobrych synów Ojczyzny i okazali zrozumienie dla wszelkich spraw społecznych i zawodowych, a nie zasklepiali się tylko w pracy zawodowej W serdecznych i gorących słowach pożegnał jeszcze kursistów ks. Berger, dając im jako ich katecheta, cenne napomnienia i wskazówki na nową drogę życia, a p. dyr. Fedyk pożegnał opuszczających zakład uczniów z życzeniem pomyślności na otwierającą się przed niemi drogę żmudnej pracy. Po rozdaniu świadectw i nagród dla uczniów pilnych zakończono egzamin, który dał dowód niezbity, jak zbawienną instytucją jest szkoła rolnicza dla naszego włościaństwa, jeżeli prowadzoną jest umiejętnie i sumiennie. Do szkoły rolniczej we Wrześni uczęszczało w roku bieżącym 57 uczniów, 16 na kurs wyższy, 41 na kurs niższy, 70 procent tej młodzieży pochodzi z powiatu wrzesińskiego. Swiadectwo ukończenia szkoły uzyskało 14 uczniów, promocję na kurs wyższy 36, w tem 9 z egzaminem poprawczym. K.

* **Tow. Bursy gimnazjalnej** otrzymało już swego czasu od miasta grunt pod budowę własnego domu — że jednak dany nam kawałek przy drodze był za mały, a miasto ma dalsze swe grunta znacznie oddalone, natomiast pole p. Kaliniewskiego graniczy z ofiarowanym narożnikiem, przeprowadziło miasto zamianę z p. Kaliniewskim. W ubiegły czwartek nastąpiło wymierzenie gruntów, tak, że poza prawem przepisanej czynności zapisu w księgach hipotecznych sądu jest Bursa obecnie w posiadaniu odpowiedniego gruntu pod budowę. Podnieść należy obywatelskie stanowisko p. Kaliniewskiego i energiczne przeprowadzenie pomiarów przez miasto w osobie zastępcy burmistrza p. apt. Koniecznego — za co Zarząd serdeczne obu Panom składa podziękowanie.

* **Dziennik Urzędowy Min. Spr. Wojskow.** z dnia 1. 4. br. podaje liczne posunięcia rang oficerskich. Wrześnią czyli 68 pp. dotyczące są następujące: Dywizjoner pułkown. Taczak wszedł w rangę generała, kap. Wierzbicki w Koninie w rangę majora, porucznicy Szelmeczka, Ferfert, Grabianowski i Skrzypczak w rangi kapitanów.

* **Strzałkowo na rzecz Banku Polskiego!** W Banku Ludowym w Strzałkowie podpisali 30 sztuk akcji Banku P.: pp. E. Bartkowiak 1, Ig. Bartkowiak 3, B. Basiński 3, L. Jałoszyński 3, B. Koszarek 3, T. Maciejewski 5, I. Matuszewski 1, W. Michalski 2, W. Tomczak 5, W. Tylman 3, St. Ziemniewicz 1.

* **Z Rady miejskiej.** Ciąg dalszy zebrania sobotniego Rady miejskiej, z powodów za dużo nagromadzonego materjału, odbył się w ubiegłą środę. Wałkowano sprawy dalszych uregulowań opłat, aby je doprowadzić do normy mogącej pokryć wydatki odnośnych tytułów. Uskuteczniono podwyżki stosowne w opłatach za ubój, kąpielnię, wodę, opłaty kanałowego i światła. Przed rozpoczęciem dyskusji budżetowej poprosił radca Magistratu, p. W. Olek o głos i przedłożył Radzie pogląd ogólny na całość i poszczególne tytuły budżetu oraz zestawienie opłat przedwojennych z dzisiejszymi i ciekawy przedstawił obraz. Całokształt życia gospodarskiego po 5-letniej desorganizacji gospodarki miejskiej przedstawia się w cyfrach, porównując 1914 r. z sumą ogólną 528 836,00 mk. a obecną preliminowaną na rok 1924 sumą ogólną 205 690,00 złp. (czyli o 55% mniejszą) wskazuje, że życie nasze gospodarcze cofnęło się wstecz a społeczeństwo zbiedniało. W jakim kierunku umiemy pracować, aby dojść do przedwojennej sprawności płatniczej, wskazują zestawienia poszczególnych uchwalonych przez Radę tytułów w porównaniu z r. 1914. Budżet admin. uchwalono w dochodzie i rozchodzie jak następuje:

pożyczek na	162 milj. mk.	-	90	złp.	z r. 14	4550
kanaliz.	„ 12150	„	- 6750	„	„	51458
wodoc.	„ 52200	„	- 29000	„	„	62058
kąpielni	„ 1710	„	- 950	„	„	3050
rzeźni	„ 38797	„	- 21554	„	„	33750
elektr.	„ 76320	„	- 42400	„	„	97150
Szk. Wydz.	15380	„	- 8600	„	„	—
gł. adm.	„ 189000	„	-105000	„	„	219620

Dopiero porównanie budżetów poprzednich zwróciło uwagę na błędy popełniane w normowaniu cen i niemożność doprowadzenia poprzednich budżetów do równowagi. Na ten rok zestawiony budżet jest już w obec waluty złotego franka prawdopodobniejszy do zrealizowania, ale życie pokaże w przyszłości w jakim tempie ruszymy naprzód. Uchwalono dodatkowo w budżecie fundusz 250 złp. na zakup książek dla biednej dziatwy. Sprawę kasy emerytalnej i wybór 2 członków do Wydziału Powiatowego odłożono do przyjazdu p. burmistrza. Zastępca p. burmistrza, p. apt. Konieczny dał krótki pogląd na dotychczasowe wyniki poprzednich uchwał i sposób ich wykonania. Dowiedzieliśmy się, że nasz nowoobrany burmistrz, p. Sołtysiak, interesuje się żywo swą nową siedzibą. Był już dwukrotnie we Wrześni, współpracując z Magistratem w ustaleniu budżetu jako podstawie gospodarki miejskiej na najbliższy okres. Miasto podjęło już wstępne prace, aby wykonać uchwałę przeniesienia targowiska i przez to oczyścić plac przedszkolny i rozpocząć urządzenie parku miejskiego. Rzucona myśl, przebicia od placu św. Stanisława ulicy do targowiska obecnego, nie dała się dotychczas realnie przeprowadzić. Miasto robi jednak kroki dalsze, aby uzyskać takie przejście, skrócające drogę dzieciom do szkoły, które obecnie muszą obchodzić gmach Rolnika i narażone są na silny przewiew, bardzo przykry w porze zimowej. Z drugiej strony z chwilą powstania parku miejskiego trzeba stworzyć koniecznie przejście czy to od placu św. Stanisława, czy przez przedłużenie ulicy Sądowej. Położony w śródmieściu stary cmentarz żydowski przeszkadza w rozbudowie miasta. Robi się starania u władz i pertraktuje z gminą żydowską o przelanie na własność miasta tego terenu. Sprawa kuchni dla bezrobotnych jest coraz trudniejsza; wydaje się 300 porcji dziennie; fundusze i zapasy nagromadzone się kończą, trzeba będzie kuchnię w najbliższym czasie zamknąć. Aby jednak dać możność zarobku ludziom, rozpoczyna powiat przebudowę ulicy Warszawskiej brukiem kostkowym i miasto przyłącza się, aby równomiernie podjąć prace uregulowania chodników tej ulicy Przy tej sposobności było by koniecznem, aby właściciele realności położonych przy tej ulicy pomyśleli sami o wciągnięciu w głąb domów tych niezmiernie występujących kamiennych schodów, zawadzających spieszącej publiczności i narażających na częste upadki. Bardzo niemiłą jest sprawa bezpieczeństwa publicznego. Rząd, przeprowadzając oszczędności, obciął znacznie ilość członków policji państwowej naszego powiatu — tak, że sprawność policji kuleje. Dowód dają owe bezczelne napaści niesfornej młodzieży na wozy węglowe i tym podobne wybryki. Tak powiat jak i miasto starają się o przywrócenie normalnej liczby funkcjonarjuszy celem zapobieżenia szerzeniu się występku.

Tryumf sanacji pol. zagranicą

Według otrzymanej dnia 4 bm. przez ministerstwo skarbu informacji z Medjalanu Polska Pożyczka we Włoszech zakontraktowana w dn. 14 marca rb. została w niespełna 2 tygodnie pokryta 5-krotnie. Subskrybenci otrzymają zatem tylko udziały wysokości 20 proc. sum zadeklarowanych.

Niezwykły zwrot w sprawie Kłajpedy

Londyn, 4. 4. Według informacji „Daily Telegraph" sprawa Kłajpedy niespodziewanie weszła w nowe stadjum. Francja i Włochy urzędowo zawiadomiły, że będą mogły zaakceptować statut Kłajpedy dopiero wówczas, jeżeli sprawa Polski będą w nim dostatecznie zagwarantowane. Mocarstwa te zaproponowały przeto, aby sprawę dla ostatecznego załatwienia przekazać Radzie Ambasadorów. Poseł polski w Berlinie podczas zasadniczej konferencji z Mac Donaldem wyraził zastrzeżenia Polski przeciw statutowi Kłajpedy. Z drugiej strony w sferach urzędowych krąży pogłoska, że ambasador angielski w Paryżu otrzymał instrukcje, aby projekt statutu Kłajpedy popierać w niezmienionej formie.

Wiadomości urzędu stanu cywiln.

W czasie od 31 marca do 6 kwietnia 1924 r. zgłoszono: 5 urodzeń z tych: 2 z miasta i 3 ze wsi: spisano 1 zapowiedź zgłoszono następujące zgony: Halina Zofja Wojciechowska córka asystenta pocztowego z Wrześni 11 miesięcy i 15 dni. Władysław Czesław Deresiewicz urzędnik cukrowni z Wrześni 53 lata 10 mies. i 15 dni. Janina Szalata córka robotnika z Nadorzyc 16 dni. Józef Lech Müller syn robotnika z Wrześni 3 lata 10 mies. i 2 dni. Maksymiljan Trąpczyński restaurator z Wrześni, 53 lata 5 miesięcy i 25 dni.

Spóźnione.

W piątek, dnia 4 kwietnia 1924 o godzinie 8,15 wieczorem wyzionął ducha, opatrzony Sakramentami św. po krótkich lecz ciężkich cierpieniach mój najukochańszy mąż i najdroższy ojciec, syn, zięć, brat i wuj śp.

Maksymiljan Trąpczyński

w 53 roku życia.

Pogrzeb odbył się w poniedziałek.

W nieutulonym smutku pogrążeni

Żona, córka i rodzina.

W piątek, dnia 4 kwietnia zmarł nagle, opatrzony świętemi Sakramentami, ś. p.

Maksymiljan Trąpczyński

tegoroczny Król Kurkowy
i długoletni członek Zarządu — Komendant Bractwa Strzeleckiego

W Zmarłym tracimy zasłużonego i gorliwego członka, którego zasługi wobec Towarzystwa zachowamy w wdzięcznej pamięci.

Zarząd Bractwa Strzeleckiego we Wrześni.

W piątek, dnia 4 b. m. zasnął w Bogu nasz długoletni członek, jubilat śp.

Maksymiljan Trąpczyński

Zmarły był współzałożycielem naszego Koła, wielkim miłośnikiem pieśni polskiej i najgorliwszym członkiem Zarządu, dbającym zawsze o rozwój i dobro naszego towarzystwa, za co zaskarbił sobie wśród nas wdzięczną pamięć.

Nową tą w krótkim czasie stratą jesteśmy do głębi wzruszeni i boleśnie dotknięci.

Koło śpiewackie „Lutnia" we Wrześni.

Dnia 4 kwietnia zasnął w Bogu nagle, opatrzony świętemi Sakramentami

ś. p.

Maksymiljan Trąpczyński

członek naszego Towarzystwa

Pamięć Jego zachowamy w pamięci!

Tow. Powstańców i Wojaków.

Dnia 4 kwietnia rozstał się nagle z tym światem, opatrzony św. Sakramentami,

ś. p.

Maksymiljan Trąpczyński

długoletni członek Zarządu Tow. Przemysłowego.

Zmarły poświęcał wszystkie siły swe Towarzystwu.
Działalność Jego pozostanie w miłej pamięci naszej.

Zarząd Tow. Przemysłowego
we Wrześni.

Bilans za rok 1924.

	Fundusz rezerwowy .	430 000,—
	Rezerwa specjalna . .	630 000,—
	Udziały	128 186,70
	Depozyty	97 793 394,—
60 104 000,—	Banki	
135 000,—	Akcje	
36 973 800,—	Weksle	
600 000,—	Efekty	
3 757 606,44	Gotówka	
	Fundusz emerytalny .	460 000,—
	Rezerwa efektów . .	40 000,—
	Do dyspozycji Walnego Zgromadzenia	2 088 825,74
101 570 406,44		101 570 406,44

Walne Zgromadzenie 3 IV. 1924 rozdzieliło zysk: na dywidendę 89 600,—, na rezerwę specjalną 1 999 225,74

Członków 1 I. 23 było 241, przybyło 10, zbyło 2, na r. 1924 przechodzi 249.

Bank Ludowy

Spółdzielnia z odpowiedzialnością nieograniczoną
w Strzałkowie

X. W. Reiter. Teofil Maciejewski.

Prośba!

W myśl odezwy Głównego Zarządu Tow. Czerwonego Krzyża w Poznaniu apeluje również Czerwony Krzyż na powiat wrzesiński do serc litościwych

o datki pieniężne

na rzecz nieszczęśliwych powodzian

Pomoc dla nich jest konieczna i nagła. Pieniądze przyjmuje we Wrześni skarbniczka p. Kuczkowska i „Orędownik Wrzesiński", w Miłosławiu p. Walczakowa, w Strzałkowie p. Ziarniakowa.

Zarząd Tow. Czerwonego Krzyża
na powiat wrzesiński.
